

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	16 kor. — fill.
Negyedévre	4 " — "
Helyben házhó hordva:	
Egész évre	20 kor. — fill.
Negyedévre	5 " — "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor. — fill.
Negyedévre	6 " — "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám díj 8 fill.

NAGYVÁRAD, aug. 8.

Umberto temetése.

Elindult már Monzából a vonat Olaszország második királyának holttestével az örök város felé, melynek legrégebb templomában, a Pantheonban helyezik nyugalomra az anarchiának, istentelenségnek és vallástalanságnak legujabb fejedelmi áldozatát.

— Mindezt a vallástalanság okozta! — így kiáltott fel a pápa, mikor a monzai gaztettől államtitkáráról értesült.

És ha az államférfiak és tudósok komolyan foglalkoznak a monzai királygyilkosság sötét hátterével, tudva most már a bírói vizsgálat eredményét, hogy itt nem egy szerencsétlen örült rémtettéről van szó, hanem anarchista összeesküvésről, melynek szála messze vezetnek, lehetetlen, hogy ők is arra a meggyőződésre ne jussanak, melynek a szent atya adott kifejezést, hogy ez a vallástalanságnak következménye.

Mig az isteni hitnek csak egy szikrája lakozik a lélekben, addig képes az ember elviselni bármilyen bajt és szenvedést, a nyomoruság és kínlás közepett is vigasztalást, megnyugvást talál a hit tanításában, — de ha kihalt szívéből a hit világa, nincs a mi felemelje őt, ha az életszükségeit nem tudja — sokszor hibáján kívül, sőt nem ritkán az uralgó gazdasági rendszer hibájából — nem tudja megkeresni, ha jogos és tisztos

vágyait nem tudja kielégíteni s ha nincs más, a mi őt az általa rosznak, jogtalanak tartott, elviselhetetlennek tapasztalt rendhez kösse, mint — a zsandár-szurony és Mannlicher golyó, — — — nincs mit csudálkozni rajta, ha ez a mai renddel elégedetlen elem is az utolsó kétségbeesett, szörnyű pusztítást okozó eszközöz folyamodik.

A német birodalmi törvényszék előtt azt mondta egy szocialista vezér: kiöltétek szívünkéből a hitet, elraboltátok tőlünk az eget: — engedjétek bennünket a föld javaiban gyönyörködni!

Nincs azért más mód és eszköz társadalmunk e szörnyű rákfenéjének kiirtására, nincs más eszköz és mód a társadalmi bajok gyógyítására, mint a mit bölcs papánk kijelölt encyclikájában: az egyházi és világi hatalom együttes, testvéries közreműködése.

A monzai szörnyű tragédia áldozatának temetése úgy látszik Olaszországban is közelebb hozza egymáshoz az egyházi és világi hatalmat.

XIII. Leo pápa és az összes vatikáni körök oly nagy részvétet, annyi figyelmet tanusítanak az olasz királyi család mélységes bánata és gyásza iránt, hogy méltán lepi meg az ámuló politikai világot.

A közös baj összehozza az embereket s könnyebben megértik egymást.

Vajha ez a szörnyű szerencsétlenség is összehozná, kibékítené az egyházi és világi hatalmat s visszaadná az egységes Olaszországnak a rég nélkülözött békét.

Ez lenne legméltóbb kiengesztelése a

monzai rémes merényletnek, melynek szánandó áldozata telett most hangzik el az egyház imája: Az örök világosság fényeskedjék neki!

Az Ugron-párt akeziója.

Lapunk budapesti munkatársának alkalma volt az Ugron-párt egyik tagjával a jelenlegi politikai helyzetről és a pártnak a jövőben kifejtendő akeziójáról beszélgetést folytatni, amelyet híven a következőkben adunk vissza:

A politikai helyzet — ezzel vezette be az illető képviselő nyilatkozatát — ez idő szerint változatlan. A kialakulások öszre várhatók. Az országgyűlés okt. 8-án ül össze, 16-ig marad együtt, azután pedig mintegy 10 napos szüreti szünet következik. A mi mozgalmunknak *Ugron-nak Szilágy-Somlyón* tartandó beszédje lesz a bevezetése. *Ugron* Gábor e hónap végén, legkésőbb azonban szeptember elején rándul Szilágy-Somlyóra és vele tartunk mi is. Nekünk Ugron-párti képviselőknek eredetileg az volt a tervünk, hogy választóinknak nyomban az országgyűlés elnapolása után beszámoljunk. — Ettől azonban elállottunk és beszámolóinkat akkorra halasztottuk, a mikor *Ugron* Gábor Szilágy-Somlyón megtartotta beszédét. Ennek a beszédnek az elhangzása után sorra számolunk be mi is kerületeinknek. *Ugron* Gábor *Szilágy-Somlyón* nemcsak a helyzetről fog nyilatkozni, hanem irányt szab a párt további működésének és megszabja kereteit annak az akezióknak, a melyet a párt a jövő választások alkalmával fog kifejteni. A mi számításaink szerint az általános választást a jövő esztendő-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Lourdesban.

Írta: Dr. Némethy Gyula.

Lamartine a francziák sentimentális költője, Abélard és Héloise történetébe kezdvén, azt mondotta, hogy azt nem megírni, hanem elénekelni kellene. Aki valaha látta a massabiellei szikla tájkát, állott a Gave partján, szemlélte a Szűznek sziklára épült diadalcsarnokát, minden érzélgősség vadjá nélkül mondhatja, amit a nagy fraczia költő kiszalasztott a száján. Alig néhány napja, hogy Lourdes történetét írja, az agg Lasserre Henrik elköltöztét; mintha csak az ő emlékének áldoznánk, ha néhány sorban vázoljuk a hatást, melyet a világ legtöbbször emlegetett, s e mellett legujabb bucsujáró helye tesz az utazóra.

Ésöre hajló júliusi nap volt, 19-ike, midőn Bordeaux felől két kedves kollégámmal Lordernek tartottunk. Az immár fenyőekkel beültetett, de egykor homokpusztáiról — laudes — híres vidéken keresztül nyargalt vonatunk. Így is este felé járt az idő, midőn a két ország hatalmas választófalai, a Pyrénék föltűntek s egészen beakonyodott mire sasparipánk a lurdési pályaház öblös üvegcsarnokába befutott. Maga ez a csarnok sejteti a hatalmas változást, melyet ezen az elhagyatott vidéken egy egyszerű pástorleányka néhány szava előidézett, nálunk Budapesten kívül sehol se látni akkora vasuti

csarnokot. Az indóháznál nagy városi sürgősforgás, omnibuszok, bérkocsik serege, lármás személyzete, villamos kocsik, egyszóval mindaz, ami egy látogatott nyári tartózkodóhely tünetehez tartozik. Mi a Grand Hotel de la Grotta kocsiján vonultunk be négy-ötmeletes házak, fogadók között, a városkába, hová eljutni oly rég epekedtünk.

Pompás, elegáns fogadóba kerültünk, mely egy szépen gondozott kert közepén állott. Jobbra közvetlenül, Lourdes régi, a középkorban némi szerepet játszott vár magaslott, egy kisebb sziklás hegyen; balra a Pyrénék hatalmas hegyláncolata: közvetlen alattunk a gyönyörű tiszta Gave folyó zugot, azontul egy remek park, vagy inkább esplanade, melynek végén egy szikla fölött a gyönyörű fehér templom, az ugynevezett Bazilika tündöklött nappali fényben, mert épen szentségkítétel volt. A meglepetés örömköltésére röpített el ajkainkról, midőn erkélyünkre kilépve, e remek látvány szemünk elé tárult. Pedig ez semmi volt ahhoz képest, ahogy a kép másnap reggel festett.

Lourdes egy istenáldotta, paradicsomi szépségű völgyben fekszik, melyet közepén a Gave szel kettő s köröskörül hegyek határolnak, Délnek hatalmas hegyek, Északnak kisebb emelkedések. A vidék jellegese, flórája határozottan sub alpin; növényzete gazdag, üde, levegője friss, éltető. Mindez azonban azt az öt-hatezernyi lakosságú városkát nem tette volna az egész föld kerekességének legemlegettebb pontjává, keresztény szívek vágyódásának célpontjává.

A természet, a művészet, s e kettő lépésején át, a vallás összhangja, harmóniája az, mely Lourdest egyetlen páratlan helylyé tette a föld kerekességén. Ez a harmónia nem földi; a szférák zenéje ez, égi dallam, mely az egék királyjának ajakáról elröppent a massabiellei szikla türegéből: Je suis l'immaculée conception, én vagyok a szeplőtelen fogantatás. Az égnek ez össze ölekezése a földdel, mely a testi gyógyulások csatornáján át a lelkek tisztulását, fölmagasztalását eredményezte, s melynek folytonos záloga az azelőtt kopár és száraz sziklából 1858 óta gazdagon ömlő forrás, mely a szó szoros értelmében élő vizek kutfeje, még a hitetlen elfásult kebleket is megilleti, s még a földi szenny és bűn irójának is könnyeket csalt szeméibe, melyek nagyobb, igazabb dicsőséget szerezhetek volna neki, mint hazug könyve...

Egy nem oly híres, de igazabb, jobb író könyvet írt ezen a czimen Parfum de Lourdes, Lourdes illata; valamikor ami nagy, ami szent. Nógállunk is az áhitat illataról szónokolt e szikla előtt, mely átlengeti a völgyet, s melyet mindenki beszív magába, aki a grotta előtt a Gave partján megáll. Valóban, illat lengi át e völgyet, melylyel mintha jobb, nemesebb, égi érzelmeket szívna magába a föld fia.

Aki Lourdesba igaz őszinte szándékkal megy, csak jobban, nemesebben térhet onnan vissza.

Esztünkbe jut itt a remek egyházi ének:
Szűz lilomszál, melynek illata
Szétárad az egész világon...

ben őszkor ejti meg a kormány. Egy esztendő választ el bennünket tehát a választásoktól. Elég idő ahhoz, hogy mozgalmunkat úgy szervezzük, hogy siker koronázza. *Pártunk a jövőben az eddiginél is nagyobb súlyt fog fektetni gazdasági politikájának fejlesztésére.* A gazdasági politikának tágabb keret kell, hogy fejlődjék és fejlődve hozzájárulhasson a szociális bajok megszüntetéséhez. Nem akarok elébe vágni Ugron Gábor szilágy-somlyói beszédének és ezért be is fejezem nyilatkozatomat azzal, hogy mi, már mint pártunk, készen áll azzal az eshetőséggel is, ha esetleg korábban, mondjuk már most télen ejtenék meg az általános választásokat.

A tapolczai választás.

Zalamegye központi választmánya, mint említettük, augusztus 14-ére tűzte ki a Mócsy Antal halála következtében a tapolczai kerületben szükségessé vált új képviselő választást. A választási bizottság a következőleg alakította meg:

Választási elnök Takács Jenő tapolczai közjegyző, választási jegyző Segesdy Miklós (Balaton-Füred) helyettes elnök Csendes József tapolczai ügyvéd és Eöry Miklós gulácsi földbirtokos, helyettes jegyzők Nagy Aladár b. edencsi ügyvéd és Eöry Béla gulácsi földbirtokos, szavazatszedő küldöttségi elnök Ács Ferencz, szavazatszedő küldöttségi jegyző Csigó Ferencz.

Eddig csak egy képviselőjelölt van. A néppárt egy cs. és kir. kamarást léptet fel: *Abaffy* Emil felvidéki nagybirtokost.

Vasárnap néppárti nagygyűlés lesz Tapolczán a következő tárgysorozattal: 1. Beszámoló a néppárttól. Tartja: *Molnár* János, pápai főpap, orsz. képviselő. 2. A néppárt teendőiről. Tartja: *Abaffy* Emil, cs. és kir. kamarás. 3. A néppárttól. Tartja: *Buzáth* Ferencz, orsz. képviselő. 4. A néppárt és a kisiparosok. Tartja: *Major* Ferencz, orsz. képviselő. 5. Legyünk-e néppártiak? Tartja: *Kálmán* Károly, orsz. képviselő.

*

Az elhunyt *Mócsy* Antal örökébe minden valószínűség szerint a szintén néppárti *Abaffy* Emil fog lépni. Igaz ugyan, hogy van ellenjelöltje is *Lázár* Pál személyében, aki Ugron lobogója alatt akar vele szemben megküzdeni, *Lázár* érdekeiben azonban az *Ugron* párt mind-egyikét sem tett és ugylátszik, hogy *Ugron*ék *Lázárt* egyáltalán nem akarják komolyan támogatni.

A szabadelvűpárt életképes.

Igenis, életképes. Az *Országgyűlési Tudósító* írja, hogy életképes, még pedig Trencsénmegye *Rajecz* nevű falujában életképes.

Már pedig tudjuk, hogy hivatalos dolgokban az *O. É.* föltétlenül hiteles forrás. Az *O. É.* volt az is, a ki megezfolta Széll Kálmán hirhedi rendeletét a kilencszáz éves jubileum meg nem ünneplése tárgyában; s tényleg kistült, hogy Széll Kálmán nem azt a rendeletet adta ki, hanem csak egy olyat.

Most is igaza lesz az *O. É.* szavainak, csak egy kis változtatással.

A szabadelvűpárt életképes.

De nem ám a felvidéken, mert az néppárti. A Dunántul sem, mert az is néppárti. Az Alföldön még kevésbé, mert az Kossuth Lajos zászlajára esküszik Erdélyben sem, mert az részben a zöldszászok, részben Ugron Gábor, részben pedig csak a furulya szavára hallgat s nem törődik a magas politikával.

Maradna tehát annyi, hogy a szabadelvűpárt életképes — *Rajeczen*.

*Rajecz*ről azonban megjött a hiteles értesülés, hogy a szabadelvűpárt életképes népgyűlésé esufos felsülés volt.

Hol életképes hát akkor a szabadelvűpárt?

A hol még támogatják benne a lelket a hivatalos apparátus, a klikkek, a pénz, a korrupció, — de ilyen eszközöket ne tessék a józan gondolkozású nép közt keresni.

Csak maradjon a szabadelvűpárt azok körében »életképes«, a hol mindent lehet pénzzért kapni, még meggyőződést és lelkiismeretet is.

Steiner püspök súlyos beteg.

Megemlékeztünk már tegnapi számunkban egy hírünkben arról, hogy Steiner Fülöp székesfehérvári püspök hirtelen súlyos beteggé lett. Azóta ezt a hírt megerősítették, sőt az *Alkotmány* értesülése szerint a tervezett *székesfehérvári jubileumi ünnepélyek is elmaradnak.*

A püspök betegségéről a következő tudósítást vettük:

Steiner Fülöp püspök már tíz év óta minden nyarat a veszprémmegyei *Teésen* szokott tölteni, a hol az idén is időzött július eleje óta. Tegnapelőtt délután *Viszola* Alajos püspöki szertáros és *Bundala* Mihály budapesti papnöveldei lelki igazgató kíséretében az erdőre kocsizott ki s ott hat óra tájban gyalogsétára indult. Alig haladtak valami száz lépésnyire, mikor a főpap a fejéhez kapott s összeroskad, ha kísérei föl nem tartották volna.

Rögtön a kocsihoz vitték Steinert s visszahajtatva a nyaralóba, ágyba fektették. Táviratilag hívták a püspök ágyához *Rutsek* várpalotai orvost és *Bierbauer* Viktor székesfehérvári tiszti főorvos, a püspök pedig, mikor magához tért, *Mayer* Károly kanonokot kérte magához Székesfehérvárról. Ezek tegnap reggel mind megérkeztek.

A beteg ágyánál folytonosan ott van *Sebestyén* József teési plebános, a kinek a püspök meggyónt és fölvette a haldoklók szentségét is. Azután kívánságára táviratilag intézkedtek, hogy a *székesfehérvári jubileumi ünnepélyek összes előkészületeit szüntessék meg.* Erről az ünnepre bejelentett résztvevőket már értesítették is. Pedig a püspök éppen 7-én akart az ünnepély miatt székhelyére utazni, a honnan később Budapestre ment volna. Neki kellett volna u. i. Szent István napján az ünnepi predikációt mondani.

Tegnap este Teésre érkezett a püspök házi orvosa, *Major* Ferencz dr., országgyűlési képviselő is. *A beteg állapota az orvosok véleménye szerint nagyon aggasztó; Klauz* György dr. püspöki titkár szerint a püspök már régóta szenved vérkeringési zavarokban.

Károly János nagyprépost az egyházmegye összes papjainak imákat rendelt el a püspök felgyógyulásáért.

De talán néhány szót a templomról és a grottáról. Az előbbi a szikla fölött épült a hatvanas évek végén, fehér kőből egy kis alsó templommal vagy kriptával, melyben egész nap villamos lámpák fénye árad. A XIII. század francia csucsíves stíljében készült nem nagy méretekből, de pompás, igazi francia izlésben. A homlokzatot egy sugár tornya van, melynek sisakja szintén kő, s mely csak a sisaknál megy át négyszögletből hatba. Csucsán a kereszt alatt remek érckoszorú, mely esti ünnepélyeknél szintén villamos fényben tündököl. A szép kapuzat fölött IX. Piusnak, a szeplőtelen fogantatás pápájának mozaik-mellképe. Az épület teste egyszerűen van kiképezve kívülről, a szokásos csucsíves támasztók tagozzák a toronyfrak, a frálék egészen egyszerűek.

A belsőre azt mondanám, ha hasonlatom erős sántításától nem tartanék, hogy ez a legnagyobbított *Sainte Chapelle*; mert szépségre, fényre nem sokat enged Szent Lajos világhírű kápolnájának. Háromhajós templom ez, kereszt-hajó nélkül.

A boltozatról a világ összes nemzetéinek remeknél remekébb zászlai függenek, melyek nem a mult kihalt dicsőségének hirdetői, mint a *Dome des Invalides* híres zászlai Napoleon sirja felett, mert a Szűz diadalmenete még csak kezdődött... Jól esik feltűnő szép helyen látni a fehérsejemből készült magyar zászlót, melyet a mi nagy halottunk *Nogáll* püspök vitt egykor *Lourdesba*.

De, ha eredeti a boltozat disze, ha lélekemelő, a falak disze nem kevésbé az; ahol a

gyönyörű üvegfestmények színei nem ragyognak, ott a fogadalmi ajándékokból öszerakott mozaik rajzai gyönyörködtenek a szemlélt. Ami arany ezüst vagy egyéb fogadalmi ajándékot kapott a Szűz hálás gyermekeitől, az mind ott ragyog a templom falain oly harmóniában, mintha egyszerre gyűltek volna össze s kerültek volna ide. Ami hely a falak alsó részén, a folyosókban, a kriptában, a lépcsőhelyiségekben marad, azt mind márvány táblák borítják tele hála föliratokkal, *Lapides clamabunt...* a kővek beszélnek itt!

Ez a templom akármilyen szép, szűknek bizonyult csakhamar. *Tóth* Mike azt hiszi, hogy 3000 embert befogadhat, de még ezt is nehéz hinni. Azt tették tehát, hogy közvetlenül a templom homlokzata elé, tehát a szikla oldalához új templomot építettek egy nagy kupolával, de mely a bazilikának csak legfelső lépcsőjéig ér, ezt a templomot aztán kettős művészi feljáróval kombinálták, úgy, hogy maga az új templom úgy tűnik föl, mint a bazilika feljárójának egy része. Ezzel a feljáróval együtt a bazilika remek összképet ad, kétszer akkorának látszik, mint a minő s szép formái teljesen érvényre jutnak. E mellett minden a legjobb anyagból: kőből és márványból van, úgy, hogy a legmagasabb művészi igények sem maradnak teljesítetlenül.

A két feljáró közé épített új templom a szent olvasó temploma, *Église du Rosaire*. Minthogy látszólag részét képezi a feljárónak, a könyved csucsíves stílus helyett a masszívabb román stílus formában épült. Főbejárója felett

egy remek magas dombormű ékeskedik, mely méltó volna a Pantheon homlokzatára: *Mária* átadja az olvasót szent *Domokos*nak. A templom belseje három részre oszlik a szent olvasó három része szerint: örvendetes, fájdalmas, dicsőséges olvasó; mindenik részben öt kápolna van, melyek közül eddig csak három készült el, de ezek remek mozaik díszben pompáznak. A szent Péter-templom olajfestményeit is mind mozaikképekkel cserélik ki; ez a templomi képek legmonumentálisabb technikája. Különben a szent olvasó temploma fölött a (főbejárás fölött) az ó-szövetségi szentírás következő mondata ragyog:

EGO QUASI ROSA PLANTATA SUPER RIVOS
AQUARUM FRUCTIFICAVI...

én, mint a vizek folyói mellé ültetett rózsá, meghoztam gyümölcsömet... a mi e helyhez, a szent olvasóhoz, a szent Szűzhöz egyaránt csudálatosan illik...

Es most menjünk a grottához, mert mégis ez a legszentebb, legáldottabb hely *Lourdesban*. Ez a templom északi oldalán, illetőleg alatta van, alig harmincz lépésre a *Gave* hullámaival. Az üreg, melyben a Szűz szobra állott, a hol egykor megjelent volt, meglehetősen magasan fekszik; előtte egy kisebb tér magas vasráccsal bekerítve, de két ajtaján mindenkor be lehet menni s meg lehet csókolni a sziklát, melyből forrást fakasztott a kis *Bernadette* keze. A forrás jobb oldalt fakadt, s ma el van vezetve egy részt a csapokhoz, másrészt a pis-

Bánffy fiók üzlete.

A függetlenségi párt utóbbi időben kezdett komolyan számot tevő tényezővé válni.

Programmjából nem az utópiákat dugta előtérbe, mint azelőtt, hanem amennyiben elvei sérelme nélkül lehetett, az adott viszonyokkal számot vetett és aktív munkával kezdte propagálni elveit.

Be ment a delegációba. Nem azért, mintha gyönyörködne ebből a siámi iker utánzatban, hanem azért mert belátta, hogy túl kényelmesen mennek ott az ügyek, ha ő nincs ott.

Csinált is első belépésével olyan magyaros hatvágást, hogy magunk is megcsudáltuk. Hát így is lehet?

Programmját megmentette a nagy anyánk korabeli divattól s modern ruhába öltöztette, társadalmi közszükségleteinkre fektetve a főszűrt.

Nos! ez nem tetszett mindenkinek.

Emlékszünk az Ötvös és társai fröndörködéseire, kik kétszer is leszerelték az obstrukciót s szinte dühöngtek, mikor látták, hogy megbuktatják Bánffy.

Tudjuk, hogy az obstrukció után Ötvös nem merte mutogatni magát, Komjáthy és Olay pedig csak akkor kapta vissza a hangját és védte úgy a bukott kormányt, támadta áruló módon úgy az ellenzéket, hogy később folyton hangoztatták ugyan függetlenségi voltukat, de bizony nem igen hitte nekik senki.

Ezek a szegény polyáczák, most új előadáson törlik a fejüket, mely egyrészt az ő lejárt ekziszcenciájukat felemelné, másrészt a függetlenségi párt komoly irányát, mely kezd nem tréfa lenni, tönkre tegyék.

Mert egy komoly ellenzéki program bajt csinálhat a kormánynak, de egy megvalósíthatatlan kellemes, mert czáfolni könnyű s uralomra nem juthat.

Az Ötvös frakciónál pedig soha hübb fegyver barátai nem voltak a kormánynak s orvabb ellenségei nem lehetnek a komoly ellenzéki törekvéseknek.

*

Programmjuk gomba termését itt adjuk:

cinákhoz, vagyis a fürdőkhöz. Friss, alpesi forrásvíz az, melyet mohó vágygyal iszik a zarándok. A grotta előtti tér, mely pompásan van kövezve, mindig tele van ájtatos hódolókkal, egykor a kis Bernadette legeltette itt juhnyáját. Mint egykor Jeanne d'Arcot, a mezőről hitta őt is Isten kegyelme, külsőleg talán nem oly fényes, de nem kevésbé áldott, nem kevésbé dicsőséges és bizonyára sokkal csudálatosabb szent csatára mint Bom Remy születését. Azt az érzést, amely itt a grotta előtt elfogja az embert, sem irhatni le; azt kívánja az ember, ha átélte, szeretneinek, minden embernek...

Oh, bár lehetnék rózsaszál
S fakadnék lányomodba,
Oh, bár lehetnék kis madár
S ébresztnélek dalolva.
Hullám szeretnék lenni s a
Gave-ban neked csevegnék,
S ha angyal volnék: szüntelen
Kegyedért esdekelnék.

Oh, bár lehetnék gyertyaszál,
Szerelmi lángban égve,
Te táplálnád a lángomat,
Hogy sohse lenne vége.
El nem hagynálak sohasem,
Te életem világa,
Ott töltve nappalt s éjjelem
Csak képed előtt állva.

Követeljük Magyarország teljes politikai és gazdasági függetlenségét, az Ausztriától való elszakadásnak törvényben való kimondásával.

Követeljük az általános választási jogot községenként való titkos szavazással. Követeljük a népfelügyelő elve alapján való alkotmányos kormányzatot a végrehajtó hatalom tultengésének korlátozásával, a parlamenti reformot a főrendiház eltörlésével, a választókerületek arányos beosztásával, a kerületek visszahívó jogával, az összeférhetetlenség szigorú alkalmazásával és az alkotmányt érintő törvényjavaslatok felett való népszavazással.

Követeljük a születési és vagyoni, valamint papi és katonai kiváltságok, továbbá az emberi egyenlőséget sértő összes címek, rangok és rendjelek eltörlését, valamint ezek viselésének büntetését.

Követeljük a teljes lelkiismeret és gondolat-szabadságot a korlátlan szólás- és sajtószabadsággal, egyesülési és gyülekezési joggal. Követeljük a hírlapok megjelenését anyagi biztosítéktól függővé tevő törvény eltörlését, az esküdtnek kisorsolás útján való megállapítását. Követeljük a fejedelmi és miniszteri rendeletekkel való kormányzás megszüntetését és ennek érdekében az egyesülési gyülekezési és sajtószabadságot korlátozó rendeletek ellenében az arany-bulla alapján a nemzet fegyveres ellenálló jogának visszaállítását.

Követeljük a közteljesítés arányos megosztását a fokozatos adórendszerrel, a bérzajáték megadóztatásával, a nyereszkesedésre alapult papír-bérzajáték eltörlésével, a földadó leszállításával és ármentési költségeknek az állam által való viselésével. Követeljük a hitbizományok eltörlését, a fejedelmi adományozásból származó főpapi javaknak az állam tulajdonába való visszajuttatását, egyáltalában az összes nagyuradalmak kisajátítását az állam által és parcellázva áruba bocsátását, valamint az egyéni tulajdont képezhető földbirtok nagyságának meghatározását. Követeljük, hogy ne legyen szabad lefoglalni azt a legcsekélyebb ingó és ingatlan birtokmennyiséget, mely az élet fenntartására feltétlenül szükséges stb. stb.

E pontokat már itt ott megbeszélték, de nekünk még úgy látszik, hogy nem teljes.

Követelni kellene még:

1. A finánczokat meg kell lincselni.
2. Mindenki kapjon egy-egy latifundiumot. Aki a földműveléshez nem ért az egy emeletes házat az Andrássy-uton.
3. Az adót fizessék helyettünk a zsidók. Ugyis van pénzük.
4. Szabad bankó csinálás.
5. Ha az arany-bulla szerint fellázadunk, az állam oszszon ki nyilakat és buzogányokat.
6. Már most azonnal csörgő sipkát azok között, kik Ötvös urnak felülnek.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Aug. 11. A v-velencei Népkör táncszétye Kárger Sándor vendéglőjében.
Augusztus 12. A Réti Népkör mulatsága saját helyiségében.

* **József kir. herceg Nagyváradon.** Most már véglegesen meg vannak állapítva a kir. herceg itt tartózkodásának részletei. 16-án érkezik városunkba és *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök vendége lesz; vele jönnek *Bolla* Kálmán altábornagy, adlátus, *Braun* alezredes vezérkari főnök, *Vaszary* és *Vécsey* századosok, segédtsztek. 17-én a kir. herceg részt vesz a honvédek nagy tábori lövészet gyakorlatán, ugyanakkor szemlét tart

a Nagyváradon ievő honvédek fölött, 18-án jelen lesz a király 70-ik születésnapja alkalmából a székesegyházban tartandó hálaadó istentiszteleten s délután felutazik Budapestre, hogy az augusztus 20-iki jubileumi ünnepélyeken a királyt képviselje. A kir. herceg fogadtatására a püspöki palotában nagyban folynak az előkészületek.

* **Áthelyezett állomásfőnök.** *Gillreiner* Adolf helyettes állomásfőnököt, mint értesülünk, áthelyezték a kolozsvári üzletvezetőséghez. *Gillreiner* hosszú évek óta szolgált Nagyváradon s előzékeny, szives modorával köztiszteletet érdemelt ki. Távozásáról nagyszámu ismerői bizonyára sajnálattal értesülnek. — Helyére *Várad* Ignác forgalmi tiszt neveztetett ki helyettes állomásfőnöknek a nagyvárad vasuti állomásra.

* **Magyar tanulók utazása a párisi világkiállításra.** A közoktatásügyi m. k. miniszterium e hónapban 50955. számú rendeletével minden irányban biztosította a magyar tanulók utazását a párisi világkiállításra. A körrendeletet megküldötte az összes tankerületi kir. főigazgatóknak, tanfelügyelőknek, autonómjogu iskolák fenntartóinak, az összes gymnasiumnak, reál, felső kereskedelmi iskolák igazgatóinak. Folyó évi szeptember hóban 10 napi szünetet engedélyez a kiállításra utazó tanulóknak és az őket kísérő tanároknak; egyben felhívja a tanintézetek vezetőit; hassanak oda, hogy a tanulmányi s paedagogiai szempontokból kiváló fontosságú tanulmányi utazásban minden iskola legalább egy-két tanulóval képviselve legyen.

* **Leugrott a vonatról.** Érdekes eset történt Jászberény mellett a vasuton. Délelőtt u a Hatvan felé induló vonaton utazott egy jászberényi rendőr, a ki foglyot kísért. A rendőr meglehetősen kényelemben helyezve magát, a kocsi ablakánál pipázgatott s ügyet sem vetve a fogolyra, nézte a széles mezőket. — Egy ily váratlan pillanatban a fogoly az alkalmat felhasználva kinyitotta az ajtót és elszánva levette magát a robogó vonatról. Esés közben három bukfenccet hányva a vasut melletti árokba gurult, a mikor talpra ugrott és futásnak eredt. A rendőr rögtön észrevette, azonban már későn volt. Vakarta is a fületövét, mert hát ez nagy szégyen, mit mond majd a rendőrkapitány ur. Egyet gondolt s mint hivatalos közeg, meghuzta a vészféket, mire a gözös pár pillanat mulva megállott. Azonban a szökevény már a hosszú kukoriczás végén iparkodott s lehetetlen volt utótlérni. Ekkor a rendőr végleg lemondott minden reményről, szidva a gazembert, a ki így kijátszotta, bosszusan belépett a kocsiba. Mit is mond majd erre a főkapitány ur.

* **Talált gyermek.** Derecskéről írja levelezőnk, hogy ott özv. Hegedüs Jánosné egy kis 5-6 évesnek látszó szöke kis leánykát talált. Semmi felvilágosítást nem tud adni arra nézve, hogy hova való s vannak-e szülei. Annyit mond, hogy Cscha Zsuzsánnának hívják s két nagyanyja van. Körlevélben hívják fel a szüleit a gyermeknek.

* **A debreczeni villamos vasut.** Meg vagyunk áldva a villamos vasutakkal. A nagyvárad közuti villamos vasut szerződését nem tudjuk a jóváhagyással ellátva megkapnia minisztertől. A másik villamost pedig, a mely Debreczent és a közbeeső községeket kötné össze Nagyváraddal, nem építik az engedményesek, csak huzzák, halasztják a doigot. Már 1896-ban megadta Kisbaári *Kiss* Ferencz ügyvéd és Mayer E. Ottó budapesti lakosoknak az előmunkálati

engedélyt a kereskedelemügyi miniszter. Mivel az engedélyezési határidő most ismét lejárt, a miniszter meghosszabbította egy évre ismét az engedélyt. A villamos vasutvonal Debreczenből kiindulva Hosszupályi, Pocsaj, Kismarja, Bihar, illetve Nagy-Kereki, Nagy-Szántó, Kis-Szántó és B.-Püspöki érintésével futna be Nagyváradra, a vasútállomáshoz. Bajosan lesz valaha kiépítve ez a villamos vasut.

* **Az új laktanya építése.** Az új honvédegyalagsági laktanya területét tegnap adta át a város a honvéd-parancsnokságnak. Nagyvárad város részéről *Komlóssy József* gazd. tanácsos, *Lovas Zsigmond* mérnök, dr. *Baróthy Ákos* főorvos, *Rimler Károly* főkapitány, a honvéd-parancsnokság részéről *Lőrinczy Dénes* ezredes, *Kovács* alezredes és *Sztachó Dezső* ezredorvos voltak jelen. Az építést augusztus hó 15-én kezdik meg a vállalkozók: *Rimanóczy Kálmán* és társai.

* **Az első fenyegetés.** Umberto királyt az olasz anarkisták már régen, huszonkét évvel ezelőtt halállal fenyegették. 1878. márczius 15-én, éppen a születésnapján egy vérvörös plakát volt kiragasztva Genf városának falaira. Olasz volt a szövege, mely erőszakos halált jósolt Umberto-nak, ha a merénylő Passanante-t kivégezteti. Így szólott hozzá a plakát:

Emlékezz ó király, ezen a napon Passanante törére. Ne hidd, hogy a polgárbiro szigorú ítélete biztosít téged ellene. Savoyai Umberto! Azt mondják, hogy te bátor ember vagy. Mi harcra hívunk téged: Üttsd le Giovanni Passanante fejét! A vérért vérrrel állunk bosszút!

A plakátot a genfi olasz nyomdában készítették s ezért annak igazgatóját, a Bolognából való *Danesit* a svájci szövetségi tanács kiutasította. Azonkívül ugyanebből az ügyből kifolyólag kiutasították *Marcattelli*, *Grimari*, *Solieri* és *Enrico Malatesta* olasz anarkistákat is. *Malatesta*, a kinek vezetés szerepe volt a tett propagandájában, Londonba ment, majd New-York mellé *Pattersonba*, a honnan *Brescia* nemrég indult utnak *Monza* felé a szörnű tett elkövetésére.

* **Gyújtogató villám.** Nagy zivatar pusztított a multkor Vámosfalván. Az eső ugy zuhogott, mintha vederből öntötték volna. Közben nagy mennydörgés szakította meg a zuhogást s egyszerre csak a falu végén levő kazalba ütött le a villám, melyet felgyújtott. A takarmánnyal telt kazal, daczára a nagy esőnek és a falu népe oltási igyekezetének, pár óra alatt egészen leégett.

* **Kardpárbaj a főváros s a rendőrség között.** Tudvalevő dolog, hogy a főváros hatósága és a m. kir. államrendőrség éles tollharcot folytat egymással és amint a legujabb események mutatják, az ádáz harci kedv kiterjedt a tisztviselői karra is, a toll helyét a harcban a kard foglalta el. Miután rendőrtisztviselőnek párbajozni hivatalvesztés terhe alatt tilos, ez a párbaj csak felsőbb engedelmekkel folyhatik le, ép úgy, mint annak idején *Bérczi kapitány* párbaja egy ügyvéddel. Tehát a felsőbb rendőri hatóság is beleegyezett abba, hogy a törvényhatóság s a rendőrség közti ellentét karddal nyerjen elintézés. Az *Arlov-féle* vívóteremben véres kardpárbajt vívott *Szentkirályi Béla* államrendőrségi tisztviselő Magyar Kornél fővárosi fogalmazóval. A páros viaskodásnak az volt az oka, hogy Magyar egy nyilvános helyiségben rendkívül becsúszott nyilatkozott a budapesti államrendőrség tisztviselői karáról. *Szentkirályi* szintén gyakrabban meg szokott fordulni azon a helyen és így tudomást szerzett Magyar gyalázó nyilatkozatáról. Ezért, azután *Gegus Dániel* rendőrfogalmazó és *Fasching Antal* rendőrfelügyelő által kihivatta Magyar Kornélt, aki

Bobek Nándor és *Jankovich Béla* dr. ügyvédet nevezte meg segédeül. A páros viaskodásban Magyar Kornél három éles vágást kapott; egyet a homlokára, egyet a jobb keze fejére és egyet a jobb vállára. A párbajt ezután beszüntették és az orvosok Magyar sebeit bekötötték. A felek nem békültek ki.

* **Névváltoztatás.** Dr. *Groszmann Mór* beéli járásorvos a saját és kiskoru *Róza* leányának vezetéknevét »Gerő«-re változtatta.

* **Megőrült szép leány.** Nagy feltűnést keltett Szabadkán egy szép leány szomorú esete, a ki szerelmi bánatában megőrült. *Dérics Teréz* 18 éves leány az áldozat, a kinek ismeretsége volt *Maximovics Sztévo* nevű fiatal emberrel, a ki házasságot ígért neki. A napokban aztán megtudta a leány, hogy *Maximovics* más leánynyal jegyezte el magát. Ez időtől kezdve buskomor lett a szegény, megcsalt leány s tegnapelőtt örülési rohamok jelentkeztek rála. Bevitték a kórházba, hol teljes erővel kitört rajta az örültség s ilyen állapotában neki rohant egy ápolónak, kit *Maximovics* nézett s azt fojtogatta. — A többi ápolók csak nagy nehezen tudták kiszabadítani a megszorult ápolót az örült leány kezei közül, a kit kényszer-zubbonyba bujtatva felszállították a *Lipót-mezei* tébolydába.

* **Ismeretlen öngyilkos.** A *Losoncz* melletti kiserdőben járt a multkor egy vilkei parasztagazda, a ki egy fán lógó hullára akadt. A mint hazatért, jelentést tett az előjáróságnál, mely az öngyilkos eltakarításáról gondoskodott. Azt hiszik, hogy valami szegény vándorló legény, s eddig kiletét nem sikerült kideríteni, mert a halottnál semmiféle okmányt, vagy kiletét igazoló jelt nem találtak.

* **Színésznövendékek előadása.** *Rákosi Szidi* színiskolájának nagyváradai növendékei ma, csütörtökön este megismétlik a Sasban az előadást, a melynek tiszta jövedelmét E. *Kovács Gyula* emlékének megörökítésére fordítják. A vasárnap esti előadás nagy sikere még fokozta a közreműködők igyekezetét, hogy minél pompásabb élvezetet nyújtsanak ma este a közönségnek. Az érdeklődés a közönség körében igen nagy a mai előadás iránt.

* **Diszes temetés.** Nagyszámu előkelő közönség részvéte mellett helyezték örök nyugalomra tegnap délelőtt az oly korán elhunyt *Wurst Terézia* urnó holttemét, nevelő atyja *Lévay Zsigmond* bémer-téri palotájából, a hol egy első emeleti teremben, gazdag ezüst díszítésű mennyezet alatt volt a ravatal felállítva. A gyászszertartást a háznál, valamint a requiemet az olasz-i plebánia templomban *Dencs János* tb. kanonok, esperes-plebános végezte segédlettel. A diszes érczkoporsót elborították a szebbnél-szebb koszoruk, amelyeknek feliratai a következők voltak:

Kedves gyermekünknek — szeretett édes anyának. Szeretett *Terkámnak* — Nagynénje. Nyugodj békében — *Ilka* és *Arthur*. Szeretett festvér és sógornőnek — *Erzsike* és *Sándor*. Özv. *Huzella Mátyásné* — tisztelete jeléül. *Zedlek Róbert* és neje — tisztelete jeléül. *Lauch Károly* és neje — tisztelete jeléül. Utolsó üdvözlétül — a *Papp család*. Szeretett *Terkámnak* — *Gizella*. *Sdrávi Jánosné* — tisztelete jeléül. Szeretett jó barátnőnek — *Mariska*. Emléked szívünkben marad — *Mari* és *Gizella*. Felejthetetlen jó *Terkámnak* — *Elvirától*. Utolsó üdvözlétül — *Berta*.

A diszes temetést *Weiszlovits A.* és fia nagyváradai dísztemetkezési vállalata végezte.

* **Vigyázatlanág áldozatai.** *Kulcsár Lajos* margittai illetőségű ácssegéd kedden *Kis-Jenőben* részt vett a templombontásnál. A harangoknál a korhadt fa leszakadt és a szerencsétlen ácssegéd lezuhanva, ballábát eltörte. — A másik *Lőrincz Gáspár* pósalaki illetőségű

napszámos, a ki a mezőtelegdi-bihar-szilágyi gyárban dolgozott. A mozgásban levő gépen valamit igazítani akart, a mikor a gép a jobb kezét bekapta és teljesen elszakította. A karját tegnap amputálták. Mind a két sebesültet a Bihar megyei közkórházban ápolják, a hol tegnap délután *Faludi Soma* rendőrbiztos kihallgatta őket.

* **Borzalmas tűzhalál.** A *Madách-utca* 32. számu ház kora reggeli csendjét rémes sikoltozás zavarta meg ma reggel. A borzalmas látvány és a keresves kiáltozás összecsendítette az egész utcát és az udvar csakhamar megtelt kíváncsikkal, akik azonban mitsem segíthettek. Egy szerencsétlen asszony futkosott az udvaron; égő ruhájától meggyuladt szép barna haja is és teljesen összeégve élettelenül rogyott az udvar kövezetére. A szegény teremtes *Talkesz József* óras felesége, aki spirituszon melegítette a reggelit. Vigyázatlanágából fölborította a gyorsfűző edényt és a kicsapó lángoktól meggyuladt az asszony ruhája is. A mentők összeégve — élettelenül szállították a *Rókus-kórházba*. Felgyógyulásához semmi remény, mert égési sebei rendkívül súlyosak.

* **Letartóztatás a Széchenyi szállodában.** Tegnap este nagy feltűnést keltett a Széchenyi szállodában egy ember letartóztatása. Az idegen könyvbe *Badaj Mihály* Orient szálloda tulajdonosának *Kolozsvárról* írta be magát. A rendőrség figyelmét felkeltette a nagy költségek és gyanus viselkedése. Javában mulatott és már alaposan elázott, a mikor *Faludi Soma* rendőrbiztos két rendőrrel lefűlelte és egy bérkocsin a rendőrségre vitte.

A kolozsvári rendőrség értesítése szerint *Kolozsvárról* egy férfi felesége pénzét zsebre vágva, megszökött. Az elküldött személyleírás egészen ráillett s valószínű, hogy személyében a tolvaj férj fedeztetett fel.

* **Véres bosszu.** *Vakmerő gyilkosság* történt vasárnap éjjel *Nagy-Szt.-Miklóson*. Nagy *László* ugyanis már régebben bosszú esküdt *Bogma Antal*, szintén odaváló legény ellen, a ki annak idején elcsábította szeretőjét. Nagy ugyanis neszét vette, hogy *Bogma* a korcsmában mulat; néhány legénytársát magához véve, szintén a korcsmába ment. Egy darabig csak szemmel méregette egymást a két legény, míg végül Nagy neki ugrott *Bogmának* és fokosával úgy fejbe vágta, hogy lebukott az asztal mellől. Ekkor Nagy kést rántott elő s a földön fekvő tehetetlen *Bogmát* összeszurkálta, minek következtében az áldozat még ott a korcsmában meghalt. Nagy ezután társaival együtt elmenekült. A csendőrség, a mint az esetről értesült, azonnal Nagy keresésére indult, a kit szűleinek kertjében meg is találtak. Nagy a mint a rendőroket észrevette, revolverből rájuk lőtt; a lövés az egyik rendőrt *Veidinger Jánost* lábán találta. Ezután önmaga ellen fordította a revolvert, de ekkor már a többi rendőr megrohanta, kicsavarta kezéből a fegyvert és megkötözve bevitték a község házára, hol átadták a csendőrségnek. A boncolásnál kiderült, hogy az egyik késszurás *Bogmának* a szívében ment keresztül s rögtöni halálát okozta. A gyilkost beszállították a nagy-szent-miklósi törvényszékhez.

Két gyermek öngyilkossága.

Budapest, aug. 8.

Egy serdülő fiu és gyermekleány szerelmi tragédiájáról kell hirt adnunk. Fiatal, ugyszólván éretlen még mind a kettő, s már is megunták az életet. Közös elhatározással rohantak a halálba.

Geisler András az ifju, a ki még csak 18 éves; soproni jó módu család sarja s csak nem régebben került *Ujpestre*, a hol egy gyári vállalatnál volt alkalmazásban. A szorgalmas ifju egy *ujpesti kávéházban* megismerkedett egy szép, alig 15 esztendő leánykával, a ki estén-

kint tambura játékkal szórakoztatta a kávéház vendégeit. A szőke, fekete szemű leánya elvette a fiatal ember esztét.

Geiszler lángoló szerelemre gyulladt a fiatal leánya iránt, a ki nem igen idegenkedett az ifjútól. A fiatal ember minden szabad idejét a leánya mellett töltötte. Ajándékokkal kedveskedett neki, s gyöngéd figyelmekkel iparkodott a leányt egészen magához bilineselni. Horváth Juliska, a kis leány végre megnyitotta szívét az ifju előtt s kölcsönös vonzalmuk napról-napra nőtt. A napokban a fiatal ember nem ment hivatalába s egész nap a leány lakásán tartózkodott.

Ez alkalommal főzték ki a tervet, hogy titokban, szülőik tudta és beleegyezése nélkül a pap előtt örök hűséget fognak egymásnak esküdni. Elő is készítettek mindent az esküvőre s csak akkor tapasztalták, hogy az nem megy oly könnyen, a mikor a polgári hatóság akadályokat gördített szándékuk keresztülvitele elé. Mind a kettő kiskoru lévén, az anyakönyvi hivatalban elutasították őket. A véglegényjelölt pedig még katonai kötelezettségének sem tett eleget, a mi újabb akadály volt.

A nem várt akadályok roppant elkeserítették a szerelmes párt, elhatározták, hogy ha a földön nem lehetnek egymáséi, úgy a másvilágon fognak egyesülni. Geisler tegnap fölkereste a leányt lakásán. Egész nap együtt voltak s az estét is együtt töltötték el. Kilencz óra tájban betértek egy újpesti vendéglőbe, a hol jóízűen megvacsoráltak. Éjfélre járt már az idő, a mikor a vendéglőhelyiséget elhagyták. Ettől az időtől fogva czéltalanul barangoltak az utcákon s készülték a hosszú utra, a honnan nincs többé visszatérés.

Barangolás közben a Beniczky-utczába értek, a hol végre megállapodtak. Itt összeültek, többször megcsókolták egymást s aztán bucsút vettek a világtól. Ezután a fiatal ember zsebéből forgópisztolyt vett elő s annak csövét a leány homlokához szoritotta. A következő pillanatban hatalmas lövés dördült el, s a szegény leány eszméletlenül borulva rogyott a kövezetre. A fiatal gyerek még egyszer lőtt a leányra, s aztán önmagának szegezte a fegyvert. Főbe lőtte magát s ő is eszméletlenül bukott kedvese mellé.

A lövés zajára rendőrök siettek elő, a kik a boldogtalan fiatal párt ápolás alá vették a míg a mentők megérkeztek. Ezek aztán bevitték őket a gróf Károlyi-féle kórházba, a hol mind a kettő a halállal vívódik.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő távirataink szólnak:

Az európaiak helyzete.

Brüsszel, aug. 8. (Saját tud. távir.) A külügyminiszter *Joosten* pekingi követ aláírásával ellátott táviratot kapott, a mely e hó 2-án adatott fel Pekingben és így szól: Julius 4-től 16-ig nyolcz osztrák-magyar tengerész katonával védelmeztük követségünket, de megmenteni nem bírtuk. Ausztria-Magyarország, Németalföld és Olaszország követségeinek épületét elhamvasztották. A francia követség romokban hever. Az idegenek mind az angol követéségen vannak, a hol kínai csapatok ostromolják őket. Julius 20-tól a mai napig 58 halottunk és 70 sebesültünk volt. Julius 19-ike óta a támadások szünetel-

nek. Az élelmiszerek már majdnem egészen elfogytak. Reméljük, hogy a jövő héten megszabadulunk. A Pekingben lakó vagy ide menekült belgák mind jól vannak. *Mergelynk* és *Mellotte* titkárok magatartása fölötté áll minden dicséretnek. Kérjük, értesitse erről a családokat.

Fogytán az élelmiszerek.

Sanghai, aug. 8. (Saját tud. távir.) A japán konzul ma a következő táviratot kapta: A követ e hó 1-én jól volt. Minden perczeben támadást várunk. Már csak 25 töltényünk van fejenkint, élelmiszereink pedig csak hat napra vannak. — A japán követség titkára belehalt sebeibe. A hatóságok véleménye szerint az a jelentés ellentmond az eddigi híreknek.

Uj főparancsnok Kinában.

Köln, auguszt. 8. (Saját tud. távirata.) A »Kölnische Zeitung« jelenti Berlinből tegnapi kelettel: Megbízható forrásból hire jár, hogy a kínai szövetséges csapatok főparancsnokává gróf *Waldersee* tábornagyot nevezték ki.

Ujabb hírek Kinából.

London, augusztus 8. (Saját tud. távir.) A Standard jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: A Sanghaiban képviselt hatalmasságok tengerésztisztjei közös egyetértéssel teszik meg intézkedéseiket a város megvédésére. Seymour tábornok a legidősebb tiszt. Utánna következik korszerint a németalföldi parancsnok. A posta- és táviró szolgálat Sanghai és Tiencin között még nagyon rendetlen. — A »Times«-nek jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel: Lehetetlen kikerülni, hogy az előnyomulás halogatásának minden napja jelentékenyen fokozza a fölmentés nehézségét, mert új bizalommal tölti el a kínaiakat. Kínai hivatalnokok azt az értesítést kapták, hogy Li-Ping-Heng Kiangcsauba (Potingfu mellett) ment, hogy átvegye a csilii csapatok parancsnokságát.

Lefoglalt kínai gőzös.

Sanghai, augusztus 8. (Saj. tud. távir.) (Reuter.) A Csinkiangban lefoglalt folyamgőzös elkobozását a Rosario hadihajó kapitánya rendelte el, a ki utasította az ottani britt ügyvivőt, hogy ezt a hajót vagy a China Navigation Company valamely másik gőzöst foglalja el, a mig engedelmet nem ad az elutazásra, az európai telepeken kívül lakó európaiakat pedig bírja rá, hogy a telepre költözzenek és szükség esetére a város gyors elhagyására készüljenek. Ez az intézkedés itt nagy izgatottságot okozott, mert azt következtetik belőle, hogy a Yange völgye sem biztos többé.

Zenta új parancsnoka.

Bécs, aug. 8. (Saját tud. távirata.) A bécsi politikai körökben hire van, hogy *Thoman* kapitány, a *Zenta* hadihajó elesett parancsnokának utódául, *Skala* kapitányt fogják kinevezni, a ki a legközelebb Kinába utazik.

EGYESÜLETEK

A F. M. K. E. közgyűlése.

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület 1900. évi augusztus hó 28-án, d. e. 10 órakor Zólyom szabad királyi városban tartja meg XVIII-ik rendes közgyűlését. A magyaro-

sodás szempontjából oly nagy jelentőségű egyesületnek erre a közgyűlésére nagyban készül Zólyom városa s méltán, mert ez alkalommal oda fog szegeződni az egész ország figyelme. A miniszter a gyűlésre utazó tagoknak kedvezményes vasúti jegyeket engedélyezett.

Tisztújítás a gyulavidéki tanító egyesületben.

A »Gyulavidéki róm. kath. néptanító egyesület« közgyűléséről már megemlékeztünk. A tisztújítás eredménye a következő:

Elnök: Kny Antal békési esperes. Alelnök: Plank Alajos. Titkár: Székely Lajos, Niedermayer Béla. Pénztárnok: Takács Lajos. Ellenőr: Niedermayer Antal. Könyvtáros: Domonkos János. Számvizsgálók: Papp Károly és Herkely István. Választmány: Spett Gyula, Gróh Ferencz, Zelinka János, Serer Benedek, Dekker Endre, Székely Zsigmond, Bencze Sándor, Ulrich Győző, Horacsek Lipót, Nagy Lajos, Kelemen László, Majoros Ferencz.

IRODALOM.

Őszi rózsák. Nyáron ültetik, télen kelnek ki, nyáron küldik szét az előfizetési felhívásokat, télen fognak megjelenni a költemények *Őszi rózsák* címmel, *Paal* Gyula rimaszombati helyiérdekű poéta tollából, 86 vers léssen, összes ára csak 2 korona. Megrendelést szívesen fogad *Lévai* Izó (Izsák) könyvkereskedő Rimaszombaton.

Magyarország oknyomozó története a középfoku iskolák VIII. oszt. részére. A nm. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter (1340—900. eln. sz. a.) által jóváhagyott tankönyv. Második kiadás. Irta: *Komárik* István S. J. Megrendelhető a szerzőnél *Kalocsán*. Ara: 3 korona.

Az ország első középiskolájának, a kalocsai főgimnáziumnak tudós történet tanára: *Komárik* István S. J. jó szolgálatot tett a tanügynek, különösen a magyar történeti oktatásnak, midőn e könyvét megírta. Örvendünk rajta, hogy ily rövid idő alatt megírta a II. kiadást. Könyvének irányáról szerző a II. kiadás alkalmából a következőket írja:

Szükségesnek tartottam e könyv megírását, mert a középiskolák legmagasabb fokozatán az eszmék szerinti csoportosítás egyedül alkalmas arra, hogy a történelem tanítása történeti oklást eredményezzen, azaz, hogy a történelem magistra vitae.

E célra szükséges a történeti tényeknek elbeszélére is oly mértékben, hogy az az oknyomozásnak és összefoglalásnak kellő alapot nyújtson. — Mindezt az eddigi tankönyvekben nem találtam.

Szükségesnek tartottam továbbá megszabadítani, különösen a kath. ifjakat, vallási és egyházi kegyeletöknek folytonos, elég érzékeny megtámadásától, a mitől az eddigi tankönyvek nem mentek. — Könyvemmel a tárgyiilag igazságnak akartam szolgálni, minden támadási viszketeg nélkül.

Itéletemben a legklasszikusabb írók utmutatását követtem. — (Katoná, Fraknoi, Pauler Gy., Tört. Életrajzok . . . Századok stb.) Végül a függelékben módot akartam nyújtani az ifjuságnak arra, hogy az alkotmányos és kulturális tényezők fejlődését az egész történelem folyamán szem előtt tartva, azokban könnyen tájékozódják.

Óhajtjuk, hogy e derék tankönyvet minél több középiskolába bevezessék s minél több kiadásra legyen szükség.

»Magyar sürgőnyosztár« cz. a. a Weil Samu és Ney Dániel, a Magyarbelga fémipargyér részv. társaság hivatalnokai érdekes és hasznos munkát adtak ki, melyet az előszóban dr. Matlekovits Sándor következőleg méltat:

A külföldön megjelent ilyféle művek ugyan nálunk nem ismeretlenek és nagyobb üzleteink a külfölddel való összeköttetésekénél fogva már gyakran használnak is ily segédzereket, de magyarul és a mi speczialis hazai üzleteink számára eddig ezek a segédanyagok hiányoztak. Pedig a titkos távirás nemcsak az üzleti életben, hanem a közhatósági és hivatalos érintkezésben épügy, mint a magános viszonyokban, számos előnnyel és sok esetben megnyugvással jár.

Ez okból csakis örömmel lehet üdvözölni Weil és Ney urak fáradozását és sürgőnyszótárakat, melylyel a magyar közönségnek és első sorban a magyar üzletvilágnak határozottan jó szolgálatot tesznek. Szótárak az első, mely táviratózó közönségünket felmenti attól a fáradságtól, hogy nagynehezen maga készítsen üzlettársával egyetemben számjelzőket, vagy pedig külföldön megjelent s esetleg a mi viszonyainkhoz nem illő, mindenesetre idegen szölamu sürgőnyszótárakat kelljen használnia. Most már itthon készült, hazai viszonyainknak megfelelő és magyar ajku szótár áll rendelkezésünkre és hirmondó szolgálatunk egy, a külföldön már régóta szokásos tagozattal gazdagodott.

A Weil-Ney-féle sürgőnyszótár kiadásával és megjelenésével táviró-közönségünk kész használati eszközt kap, melynek alkalmazása könnyű és viszonyainknak megfelelő. Meg vagyok győződve, hogy rövid idő alatt üzletvilágunk és a nagyközönség ezt a szótárt rendes használati eszközünek tekinti.

Hegedüs kereskedelmi miniszter a hozzá intézett dedicatiót elfogadta s körrendeletileg utasította a kereskedelmi és iparkamarákat, hogy legszélesebb körben terjesszék és ajánlják e lexikont. A könyv ára csak 5 korona (a külföldön eddig megjelent codexek 50—80 koronába kerülnek,) kapható a szerzőknél a fent említett cím alatt.

Igazságszolgáltatás.

Szigonyos zsaroló. Vakmerő módon akarták a múlt hónapban *Biehn* János gyárost, kinek *Mező-Telegden* is van kátrány és aszfalt gyára, a fővárosban megzsarolni. A postán levelet kapott, amelyben egy névtelen arra szólította, hogy küldjön neki 5000 forintot, különben az életével lakol.

»Az ötezer forintért — szolt a névtelen levélíró — holnapután, június 8-án kordárt küldök önhez s ha a pénzt nem küldené, nem is fegyverrel ölöm meg, de szigonynyal szurom agyon.«

Biehn János a szigorú kis levéllel elment a fővárosi rendőrségre, honnan egy detektivet bocsátottak rendelkezésére.

A titkos rendőrt elkvártélyozták a gyáros irodájában s ott várta a pénzéért való jelentkezést, hogy azután fölön fogja a zsarolót. Június 8-án csakugyan jelentkezett egy hordár, sapkáján a 80-as számmal. *Biehn* átvette a levelet, melyet valóban egy szigonyos férfi küldött.

— Hol várja a választ, a ki ide küldte? — kérdezte a hordárt.

— A Népszínház előtt.

A válasz után előlépett a szomszédos szobából K. Magyary Gyula detektív s levelet adott át a hordárnak, utasítván őt, hogy azt kézbesítse.

— De jól vigyázzon a levélre, mert pénz van benne!

A hordár eltávozott a levéllel, a melyben persze nem az 5000 forint, hanem egy csomó értéktelen papirdarab volt, az ügyes detektív pedig nyomon követte a vörös sapkás küldőnczöt. Így aztán Magyary kileste, ki veszi át a »pénzes« levelet s persze nyomban letartóztatta a zsarolót. Az illető Kaszás Sándor faczér

munkás volt, a ki még nemrég a *Biehn* gyárában dolgozott.

A főkapitányságra vitték a 80-as számú hordárt is, a ki elmondotta, hogy Kaszás egy József-köruti kávéház mellett adta át neki a levelet.

— A küldőncz díjat megfizette magának?

— Urasan, mert egy forintot adott.

— És ez nem volt előtte gyanus?

— Hát egy kicsit furcsának tűnt fel előtem az egész ember, mert a mikor átadta a levelet, azt kérdezte tőlem: »szokás az ilyen levélre is bélyeget tenni?« Azt feleltem, hogy nem, — csak nekem kell fizetnie. Erre adta a forintot.

Az elfogott zsarolót átkisérték a törvényszékhez s a vizsgálat befejeztével zsarolás kísérlete címén helyezték vád alá. Tegnap tartották meg ebben az ügyben a végtárgyalást Budapesten.

A vádlottnak, Kaszás Sándornak a kihallgatása egészen rövid volt. Beismerte, hogy ő írta a zsaroló levelet, még pedig azért, mivel keresete nem volt-s családja e miatt. folyvást szemrehányásokkal illette. Azt gondolta, hogy fenyegetésétől megijed a gyáros és a pénzt rögtön elküldi.

A védő arra igyekezett kapacitálni a bíróságot, hogy Kaszás bárgyu ember, a kinek ezt az ügyetlen zsarolási kísérletét nem lehet beszámítani.

A tárgyalást folytatják.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Poynár Dénes.*

- 2162 Borlea István becsületsértés.
- 2163 Bogdán Károlyné becsületsértés.
- 2310 Ifj. Bereczky Pál gondatlanságból okozott testi sértés.
- 2421 Popovits János testi sértés.
- 2602 Popovits János testi sértés.
- 2502 Bezeredy Judit lopás.

Előadó: *Bige Gyula.*

- 1272 Truczán Mitru lopás.
- 1275 Stoj Flore lopás.
- 1285 Iszakovits Adolfné hamis eskü.
- 1357 Bienestok Sámuel vétkes bukás.
- 1671 Ozv. Sztynka János becsületsértés.
- 1252 Szücs Józsefné lopás.
- 1253 Sztanka Pasku lopás.

Előadó: *Czveck Kálmán.*

- 1298 Aradmegyei takarékpénztár — Kohn Lajos s neje.
- 2346 Kardos Lipót — Kohn Lajos.
- 1350 Baumann Samu és társa — Szilágyi Floare.
- 2208 Feld Jónás — Papp György.
- 2209 Csokmay János — Csokmay István örökösei.
- 2211 Czimmermann Károly — Micskey Dániel s társa.
- 2235 Polg. tkptr. — Sulyok Mihály.
- 2285 Mester Borbura — Mester János.
- 2295 Osztrák földhitelintézet — Henzi Jan. Barend.
- 2301 Kaufmann Sándor — Okán Katicza.
- 2326 Biharm. ipar és terménybank — Kuthy Gyula.
- 2345 Nagyszebeni földhitelintézet — Ausländer és Roth.

Előadó: *Dobosy Alajos.*

- 2178 Urlea Vaszali — Bleichner Antal.
- 2201 Krieger Sándor és társa — Katona Ferenczné.
- 2212 Lusztig és Beck — Ring Márton.
- 2217 Rózsa Sándor — dr. Popovits Miklós.
- 2237 Veisz Farkas — Koling György.
- 2299 Tiszaföldvári takarékpénztár — Kállay Sándor.

2300 Aradi takarékpénztár — Csathó Gizella és társa.

2318 Özv. Szakács Iliené és társa — Danila Nikolae.

2225 Ehrenfeld Izsák — Bódog Flore.

S P O R T.

Nyári meeting. Vasárnap, f. hó 12-én kezdetét veszi a 10 napos nyári meeting, a melyen több értékes nagy díj, mint pl. a Szt. István-díj (100.000 korona) kerül döntés alá. Dr. Magyar László titkár és Schmidt Ferencz főpénztárnok minden intézkedést megtettek, hogy a közönség kényelme kielégítést nyerjen.

TANUGY.

Egységes tanterv.

A katolikus tanítók országos bizottsága által kitűzött tanügyi kérdések a gyulafeleki kath. néptanítók egyletének gyűlésén kielégítő előlévén készítve, megvitatás után véleményes javaslatok alakjában felterjesztettek.

A tanterv kérdésében megerősített azon korábbi határozat, hogy csakis egy »egységes tanterv« alkotandó, hogy osztott és osztatlan iskolák és ezek tanítói között a munkának kétféle fokozatu megkülömböztetése folytán rangbeli különbségek elő ne állhassanak; továbbá ha osztott és osztatlan iskola tanterve között különbség tétetik — ami eddig nem volt — ugy ezen intézkedés az oktatásügy eddigi állapotához képest visszafejlődés lenne; továbbá mert az ország népességének már is észrevehető és folytonos kulturális haladása s az óvodák munkája folytán egyre több előismerettel lépnek a tanulók a népiskolába.

Óvodai ünnepély. Nagyvárad legifjabb kisedóvodájában Nagytemető-utcán, melyet *Keresztes Etelka* okleveles óvónő vezet, augusztus hó 9-én délelőtt 10 órakor gyermek ünnepély lesz, a melyre az érdeklődőket az óvoda vezetője meghívja.

MULATSAG.

A v. velencei Népkör nyári mulatsága. Szombaton, f. hó 11-én este tartja meg a velencei »Népkör« nyári táncmulatságát Karger Sándor nyári vendéglőjében. A kör tagjain kívül számos család részt vesz a sikerültni szokott mulatságon, melynek előkészítésén a rendezőség nagy buzgalommal fáradozik. Mint már jeleztük, külön meghívók ez alkalommal kibocsátva nem lettek, hanem ez uton hivatik meg a mulatni vágyó s oda igényt tartó közönség. Belépti díj 1 korona, kezdete 8 órakor!

Közönség köre.

Kedves tanító társaim, barátaim!

Olvasták Önök azt a reám nézve nem kedves, nem megtisztelő hírlapi polemia, melynek kapcsán *Vaday* József nagyváradi-újvárosi elemi iskolai igazgató-tanítónak szemére lobbantottam, hogy az »Ismétlő Iskolások Könyve« című munkát hogy szerezte?

Erre vonatkozóan f. évi augusztus 8-án *Koncsek Gy.* József gyomai iparostanoncz-iskolai igazgató tanító urtól a *Vaday* József leveleit, levelezőlapjait kaptam meg, melyek azt bizo-

nyitják, hogy 1892-ben kezdte meg a tárgyalást Vaday József ezzel a szakemberrel s csakugyan annak nyomán írta meg könyvét — saját neve alatt!

Legyen elég, ha a mellékleteken kívül, *Koncsék* urnak négy quart oldalra terjedő leveléből, melyet *hozzám intézett*, a következőket közlöm: »En adtam annak lelket, mert benne van az a 8 év összes tapasztalata, a mit az iskolában szerezttem meg és Vadayval közöltem.

En, a kinek annyit ígért, de semmit sem adott, mind a mellett boldog vagyok, hogy vele közösséget nem vállaltam, mert így csak az eszméimet *tette magdévá*, de ha anyagilag is hozzájárultam volna, akkor meg bizonyosan anyagilag is megkárosodtam volna.

Most, amikor az »Ismétlő iskolások könyve« szönyegre került, kaptam tőle néhány levelet, melyek közül az első és egy nyilatkozatot szintén idemellékelve, van szerencsém kartárs urnak rendelkezésére bocsátani. Nagyon természetes, hogy nyilatkozatot tőlem nem kapott, hanem igenis — a mit megérdemelt — szemrehányó leveleket.

Tisztelt kartárs urnak azt mondják, hogy velem kiegyezett. Nekem pedig egyik levelében azt írja, hogy *kartárs urtól már elégtételt nyert*. Melyik hát igaz? Vadyra vall mind a két állítás.

Vaday megérdemelte sorsát! Niácson okom őt rehabilitálni.

Ha ezen karczolataimnak némi hasznát vehetik a tisztelt Kartárs urak, úgy némi elégtételben engem is részesíteni fognak.

Kartársi üdvözlétem mellett vagyok

kiváló tisztelője

Koncsék Gy. József.

A nyilatkozat és az ezt kérő levél tartalmát, a Vaday által jelzett *rágalmazási pör* számára őrizve meg, rólam így nyilatkozik:

»Az illető kollega, egy Rátkay nevű községit tanító, aki most mindenkit sorra mar. Várom a per megindítását.

Rátkay József.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Franziából fordította: K-Ö.

15.

Miután iskoláit jól-rosszul elvégezte, Bert-raudhoz, az akkori balny-i jegyzőhöz állott be, kinek irodavezetőjévé lett. Később lassanként törlesztve megvette tőle az irodát és nőül vette főnökének unokahugát, ki igen jó asszony volt és nagyon értett hozzá, hogy férjét a helyes uton vezesse. Sajnos, rövid idő múlva meghalt, leányát, a kis Luciet hagyva hátra, kit ezóta a vigasztalhatatlan apa kettős gond- dal, szeretettel vett körül s egyetlen vágya lón, hogy leányát gazdaggá tegye.

— És sikerült ez neki?

— Igen, de ami különös egy földmives fiától, pénzét sohasem fektette földre.

— Hát Lucie?

— Lucie a legkedvesebb, legbájosabb leány, a ki valaha csak láttam. Előnyös tulajdonságait el sem tudnám sorolni. Képzhető most kétségbeesése! Atyjának sokszor szemére hányta, hogy miért dolgozik olyan sokat késő éjszaka; mondta, hogy fogadjon még egy irnokot, ha ketten nem győzik a munkát, de így beteggé teszi magát. Ledoux azonban mindig azt felelte:

— Csak érted dolgozom leányom, hogy gazdaggá tegyelek.

— Lucie Dubreuilhez szeretett volna férjhez menni?

— Erről nem tudok semmit. Észrevettem ugyan, hogy a fiatalok kedvelik egymást, de hogy házasságról volt-e köztük szó, azt nem tudom. Azt sem tudom elképzelni, hogy miért ne egyezett volna Ledoux bele a házasságba, hiszen jobb férjet nem kaphatott volna, leányának, mint a derék és gazdag Jakobot.

— Ismeri ön Dubreuil?

— Nagyon kevésbé; csak két hónapja van Balnyban De én derék, ügyes, szeretetreméltó fiatal embernek tartom. Önérzetes jelleméről pedig meggyőződhetett a kihallgatás alatt is.

— Nem tudom megérteni, miért tagadta meg a feleletet, hiszen tudhatta, hogy ez a gyanu megerősíti és arra mutat, hogy valami rejtegetni valója van.

— Az bizonyos, de ez még nem bűn.

— Megengedjen, én nem azonosítom Dubreuil egy közönséges gyilkossal, sőt bizonyos vagyok benne, hogy mikor ő bement a jegyzőhöz, nem volt szándékában azt megölni. Valami heves vita közben azután... hiszen ön tudja, hogy vannak pillanatok, melyekben az embert elragadja a szenvedély s melyekről nem tud számot adni.

— Ez tény, de hát a lopás?

— Csak színlelés, hogy másra háruljon a gyanu.

Frémont szótlanul rázta a fejét.

— Utóvégre majd meglátjuk, folytatá a vizsgálóbíró. Ismerte ön Dubreuil atyját?

— Igen. Minden tekintetben hasonlít a fiához. Iskolatársa volt Ledouxnak és kijárván a kollégiumot csekély vagyonával átment Amerikába s csakhamar tekintélyes vagyonra tett szert. Mielőtt elment volna, azt mondta Ledouxnak.

— Minthogy te közjegyző leszel, én leszek a te kliensed és a pénzemet hozzád küldöm gyümölcsöt vétés végéig, míg elég gazdag nem leszek; akkor hazajövök, hogy melletted éljek. Megtartotta a szavát.

Boislevet figyelmesen hallgatta a kis ősz embert, kinek teljesen borotvált finom arca, értelmes szeméi igen rokonszenves külsőt kölcsönöztek. Tehetségénél, tudományánál fogva magasabb polczra volt ő hivatva, de nagyon meg volt elégedve állásával és a kis Balnyval, hol boldogan élt nejevel és leányával.

Közeledtek az indóházhoz.

— Köszönöm, kedves békebíró ur a szives felvilágosításokat. Magam is szeretném ha ez az ügy lehetőleg simán folyna le. De majd meglátjuk.

Elváltak. Frémont egyenesen a közjegyző háza felé tartott. A szalonban találta nejét és leányát, kik a boldogtalan Luciet igyekeztek vigasztalni.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Steiner püspök állapota.

Székesfehérvár, aug. 8. (Saját tud.) táv.) *Steiner* püspök állapota változatlan. Beszélni egyáltalán nem képes és csak jelekkel magyarázza helyzetét. — Több előkelő ismerőse, így *József főherczeg*, gróf *Zichy Nándor* és még számosan táviratilag kérdezősködtek a beteg püspök hogyléte felől.

Szell Kálmán a királynál.

Bécs, augusztus 8. (Saj. tud. táv.) *Szell* Kálmán miniszterelnök holnap reggel Ischlbe utazik, a hol Ő Felsége külön kihallgatáson fogja fogadni.

Szlávy József meghalt.

Budapest, augusztus 8. (Saját tud. távirata.) *Szlávy* József koronaőr, Biharvármegye volt főispánja, zsitványfalusi birtokán ma meghalt.

A szerb királyné ezrede.

Belgrád, aug. 8. (Saját tud. táv.) *Sándor* király legújabb parancsa szerint a *Natália* királyné nevét viselő ezred ezentúl *Draga királyné nevét fogja viselni*.

Klagenfurt város alapítványa.

Klagenfurt, aug. 8. (Saját tud. táv.) Klagenfurt város községi tanácsa a mai közgyűlésen elhatározta, hogy Ő Felsége 70 éves évfordulója alkalmából 20 ezer koronás alapítványt tesz.

Muraviev utóda.

Szentpétervár, augusztus 8. (Saját tudósítónk távirata.) *Muraviev* elhunyt orosz külügyminiszter utódául a czár *Landovot*, a külügyminiszterium eddigi helyettes vezetőjét nevezte ki.

Steyn beteg.

Kroonstad, augusztus 8. (Saj. tud. táv.) Ideérkezett jelentések szerint Steyn, Oranje szabadállam volt elnöke, nagy beteg.

Letartóztatott munkások.

Róma, aug. 8. (Saját tud. távirata.) Ma a városban nagy zavargás volt, s a rendőrség csak nagy nehezen tudta a rendet helyreállítani. A munkások nagy tüntetést rendeztek, mely városszerte nagy izgatottságot keltett. Vagy *harmincz* munkást a rendőrség letartóztatott.

Ujabb elfogatás.

Berlin, augusztus 8. (Saját tud. táv.) A berlini rendőrség ma több idegen gyanus foglalkozás nélküli munkást és csavargót letartóztatott.

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, aug. 8.
Osztrák hitel	665.50
Magyar hitel	686.—
Allamvasut	659.—
Rimamurányi	518.—
Magyar jelzálog	424.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, aug. 8.
Buza októberre	7.84
Buza júniusra	8.16
Tengeri	6.20
Rozs okt.	7.03
Zab okt.	5.32
Káposzta, repace, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. aug. 8-án.

Magyar aranyjáradék 4%	96.25
Magyar koronajáradék	90.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	100.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	99.60
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	91.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.10
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsjegyek-kölcsön	158.50
Tiszaszabályozás s zezedi sorsjegyek kölcsön	138.75
Osztrák járadék papírban	97.40
Osztrák járadék ezüstben	97.—
Osztrák járadék aranyban	96.25
Osztrák korona járadék	96.75
Osztrák államsorsjegyek	184.25
Osztrák magyar bankrészevény	17.10
Magyar hitelbankrészevény	684.—
Osztrák hitelintézet részevény	664.50
Párisi vista	96.60
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.33
Németbirodalmi márka	118.45
London vista	243.—
20 márkás arany	28.67

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.						
Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.		
Budapest ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15		Kolozsvár ind.	5 23	7 —	12 32	6 13	11 01	P.-Ladány ind.	4 06	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08	
Rákos >	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28		Jegenye >	6 11	7 59	1 14	7 16		Debreczen >	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	7 41	
Ujszász >	8 28	10 59	3 32	8 40	10 56		B.-Hunyad >	6 40	8 37	1 44	7 55	12 20	Érmihályfalva érk.	6 35	3 57	—	1 —	4 58	—	
Szolnok >	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19		Csucsá >	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33		Élesd >	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34	Érmihályfalva ind. Sz. v. Sz. v. Gy. v. Sz. v. Sz. v. Gy. v.						
P.-Ladány >	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	4 54	Mező-Telegd >	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	Érmihályfalva ind.	6 36	11 17	3 14	5 27	9 14	—
Báránd >	—	2 12	—	12 07	—	5 11	F.-Vásárhely >	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	Debreczen >	7 51	12 36	4 16	7 10	10 27	9 01
Sáp >	—	2 27	5 48	12 24	—	5 32	Várád-Velenceze >	6 49	—	11 01	—	10 27	—	P.-Ladány érk.	—	1 45	5 03	8 40	11 28	9 48
B.-Ujfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	Nagyvárad érk.	7 16	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.						
M.-Peterd >	—	3 —	—	1 —	—	6 15	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	Vértés—Debreczen—Nagy-Léta!						
M.-Keresztes >	—	3 12	—	1 14	—	6 31	Püspöki >	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—	V. v. V. v. V. v. V. v.						
Bors >	—	3 25	—	1 28	—	6 50	Bors >	2 47	—	11 54	—	11 22	—	Debreczen i.	8 35	4 31	Nagy-Léta-	5 25	1 05	
Püspöki >	11 48	3 32	—	1 36	—	7 02	Mező-keresztes >	3 12	—	12 05	—	11 37	—	Sáránd >	9 28	5 16	Vértés ind.	—	—	
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	Mező-Peterd >	3 30	—	12 17	—	11 50	—	H.-Bagos >	9 41	5 26	M.-Pályi >	5 47	1 30	
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	12 25	B.-Ujfalu >	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	H.-Pályi >	10 05	5 48	H.-Pályi >	6 03	1 48	
V.-Velenceze >	—	4 05	—	2 30	2 25	12 32	Sáp >	4 39	9 38	12 47	—	12 25	—	M.-Pályi >	10 20	5 59	H.-Bagos >	6 18	2 05	
F.-Vásárhely >	—	4 16	—	2 41	—	12 45	Báránd >	5 01	—	1 01	—	12 41	—	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29	
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	1 12	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	Vértés érk.	10 43	6 18	Debreczen é.	7 18	3 13	
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	1 37	Szajol >	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.						
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	2 10	Szolnok >	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39	Sáránd ind.	9 38	5 26	Derecske ind.	6 00	1 49	
Csucsá >	2 16	6 31	8 37	4 53	4 16	3 49	Ujszász >	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58	Derecske érk.	9 57	5 45	Sáránd érk.	6 20	2 09	
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	4 48	Rákos >	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38							
Jegenye >	3 15	7 49	9 33	6 01	—	5 34	Kolozsvár érk.	—	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50							

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	
Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 —	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Ósi >	10 30	4 41	7 16	Kétegyháza >	6 14	11 31	10 54
Less >	10 48	5 01	7 40	Orosháza >	5 41	11 54	9 20	Less >	10 48	5 01	7 40	Csaba érk.	6 40	12 57	11 24
Gyapju >	10 56	5 10	7 52	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Csaba ind.	7 —	2 33	4 50
Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	Sarkad >	7 47	3 27	5 56
Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	Kötegyán >	7 56	3 39	6 10	Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Kötegy >	7 56	3 39	6 10
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Gyula >	12 21	6 44	10 01	Szalón >	8 23	4 10	6 47
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Csaba érk.	12 42	7 06	10 30	Cséffa >	8 42	4 34	7 18
Csaba >	2 10	7 41	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Csaba ind.	2 23	7 18	4 32	Less >	9 04	5 —	8 51
Orosháza >	3 10	9 10	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Kétegyháza >	2 54	7 45	5 38	Ósi >	9 21	5 19	8 61
H.-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Arad érd.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	31
Szeged >	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad.				Nagyvárad—Érmihályfalva.				Érmihályfalva—Nagyvárad.			
Tv. sz. sz.	Sz. v.			Sz. v.	Tv. sz. sz.			Személy v.	Vegyes v.			Személy v.	Vegyes v.		
Nagyvárad ind.	5 35	2 40		Vaskóh ind.	4 —	2 55		Nagyvárad ind.	4 15	6 44		Érmihályfalv. ind.	6 10	5 20	
V.-Velenceze >	5 47	2 51		Lunka-Rézbánya >	4 12	3 08		B.-Püspöki >	4 30	7 10		Érselind >	6 40	6 —	
Félic-Fürdő >	6 11	3 18		Szudrics >	4 39	3 37		Bihar >	4 50	7 36		Székelyhid >	7 19	6 48	
Kardó >	6 26	3 27		Belényes >	5 07	4 16		Paptamási >	5 14	8 05		Nagykágya >	7 22	7 02	
Nyárló >	7 07	4 07		Sonkolyos >	5 28	4 39		Gyapoly >	5 27	8 44		B.-Diószeg >	7 35	7 22	
Magyar-Gyepes >	7 19	4 18		Belényes-Ujlak >	5 40	4 51		B.-Diószeg >	5 43	8 59		Gyapoly >	7 50	7 49	
Tasádfő >	7 34	4 32		Borz >	5 49	5 01		Nagykágya >	5 55	9 07		Paptamási >	8 11	8 08	
Drág-Cséke >	7 55	4 46		Sólyom >	6 05	5 22		Székelyhid >	6 24	9 32		Bihar >	8 29	8 31	
Magyar-Cséke >	8 12	5 01		Gyánta >	6 26	5 43		Érselind >	6 45	10 —		B.-Püspöki >	8 52	8 58	
Düsed >	8 25	5 13		Hollód >	6 40	6 —		Érmihályfalv. érk.	7 15	10 36		Nagyvárad érk.	9 06	9 1	
Szombatság-Rogoz >	9 02	5 47		Szombatság-Rogoz >	7 01	6 29		Szombatság—Rogoz—Dobrest. Dobrest—Rogoz—Szombatság.							
Hollód >	9 15	5 59		Düsed >	7 25	6 55		Vegyes v. Tv. sz. sz. Vegyes v. Tv. sz. sz.							
Gyánta >	9 29	6 12		Magyar-Cséke >	7 37	7 08		Szombatság-Rogoz in	9 10	6 35		Dobrest ind.	6 06	4 22	
Sólyom >	9 55	6 36		Drág-Cséke >	7 56	7 33		Nánhegyes	9 36	7 01		Nánhegyes	6 16	4 32	
Borz >	10 10	6 50		Tasádfő >	8 10	7 47		Dobrest érk.	9 46	7 11		Szombatság-Rogoz érk.	6 40	4 56	
Belényes-Ujlak >	10 28	7 01		Magyar-Gyepes >	8 24	8 02									
Sonkolyos >	10 35	7 13		Nyárló >	8 34	8 13									
Belényes >	11 21	7 47		Kardó >	8 57	8 36									
Szudrics >	11 44	8 09		Félic-Fürdő >	9 10	8 49									
Lunka-Rézbánya >	12 18	8 34		V.-Velenceze >	9 31	9 10									
Vaskóh érk.	12 29	8 49		Nagyvárad érk.	9 41	9 21									

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.				Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.				Vésztő—Kötegyán—Hollód.				Hollód—Kötegyán—Vésztő.			
V. v.	Sz. v.			Sz. v.	V. v.			Vegyes vonat				Vegyes vonat			
Nagyvárad ind.	5 50	2 —		Gyoma ind.	3 40	2 30		Vésztő ind.	4 45	5 27		Hollód ind.	4 35	12 05	
Ósi >	6 09	2 14		Ózed >	4 07	2 54		Okány >	5 07	5 49		Mocsár-Gyánta >	4 46	12 17	
Uj-Palota >	6 24	2 29		Déva-Ványa >	4 37	3 26		Gyánta >	5 23	6 07		Rippa >	5 02	12 39	
Gyires >	6 41	2 42		Kéthalom >	4 54	3 43		Sarkad-Keresztur >	5 36	6 18		Tenke >	5 24	1 17	
Körösszeg >	7 02	3 01		Szeghalom >	5 18	4 06		Méhkerék >	5 52	6 36		Fekete-ót >	5 44	1 39	
Szakál >	7 39	3 31		Vésztő >	5 40	4 38		Kötegyán >	6 —	6 45		Fekete-Bátor >	6 06	2 07	
Nagy-Tóti >	7 55	3 47		Kót >	6 12	5 22		Kötegyán érk.	6 16	6 57		Árpád >	6 16	2 18	
Komádi >	8 25	3 59		Iráz >	6 38	5 52		Pósa >	6 29	7 12		Erdő-Gyarak >	6 25	2 28	
Iráz >	8 42	4 16		Komádi >	6 52	6 07		Ilye >	6 48	7 24		Csegöd >	6 34	2 38	
Kót >	9 19	4 39		Nagy-Tóti >	7 10	6 38		Csegöd >	7 02	7 39		Illye >	6 57	2 58	
Vésztő >	9 44	5 10		Szakál >	7 22	6 50		Erdő-Gyarak >	7 12	7 49		Pósa >	7 07	3 09	
Szeghalom >	10 34	5 55		Körösszeg >	7 48	7 23		Árpád >	7 21	7 59		Kötegyán >	7 19	3 22	
Körös-Ladány >	11 —	6 12		Gyires >	8 11	7 47		Fekete-Bátor >	7 39	8 20		Kötegyán ind.	8 06	3 42	
Kéthalom >	11 18	6 30		Uj-Palota >	8 33	8 12		Tenke >	7 52	8 35		Méhkerék >	8 15	3 52	
Déva-Ványa >	12 03	6 53		Ósi >	8 47	8 27		Rippa >	8 15	9 03		Sarkad-Keresztur >	8 33	4 12	
Ózed >	12 21	7 15		Nagyvárad érk.	9 08	8 46		Mocsár-Gyánta >	8 39	9 32		Gyánta >	8 43	4 23	
Gyoma >	12 45	7 39			9 20	9 05		Hollód >	8 51	9 45		Okány >	9 02	4 44	

Székelyhid—Margitta—Sz.-Somlyó.				Sz.-Somlyó—Margitta—Székelyhid.				Szeghalom—Füzes Gyarmat.				Füzes Gyarmat—Szeghalom.			
V. v.	Sz. v.			Sz. v.	V. v.			Vegyes vonat							